

TBMM 1. Dönem Otuz beşinci İçtima 17.S. 1337 Salı

Aydın Mebusu Esad Efendinin, memaliki meşgule resimlerini havi pullar çıkarılması hakkında kanun teklifi ve Dahiliye, Posta ve Telgraf ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları

REİS — Ruznamei müzakerata, geçiyorum. Hâtırai İstiklâle dair tabı olunacak pullara ait teklifi kanuni üzerine encümenler mazbatasını okunacak, efendim.

Riyaseti Celileye

Vaktiyle hâtırai meşrutiyet ve hâtırai seyahati padişahı gibi pulları mevkii tedavüle çıkaran İstanbul Telgraf Posta Nezareti pek büyük temini menfaat etmişti. Çünkü memaliki Osmaniyede ve alelhusus ecnebiyede garibimize gitmesin, yüz binlerce posta pulları koleksiyon meraklıları mevcuttur. Bu hususta birçok cemiyetler teşkil ve risaleler tanzim edilmiştir. Balkan Harbi nihayeti dâvayı istiklâliyet için meydana atılan ve elli sekiz gün devam eden Gümölcine Hükümeti Müstakilesi teşekkülü günlerinde bu ciheti derpiş etmiş, pul tabı ve tanziminden mukaddem hemen “Garbi - Trakya Gümölcine Hükümeti müstakilesi” yazılı damga ihdas ederek postanelerde bile istimale başlanmıştır. Bunu işiten kolleksiyon meraklıları pek büyük fiyatlarla bu damgalı pulları almışlar, Paris, Lozan hattâ New - York’tan ve sair mahallerden mektuplarla siparişatta bulunmuşlardı. Dünyanın her tarafına intişar etmekle beraber maddi ve mânevi menfaatler temin edeceği aşikâr olan bu cihet hakkında (Hâtırai İstiklâli Millî) yazılı ve tarihi istiklâlimizi müşir üzerinde (İstanbul, Bursa, İzmir, Adana, Aydın, Balıkesir) ve saire gibi sevgili bilâdi meggulenin resimlerini musavvir (10, 20, 40, 60) paralık ve (10,25) kuruşluk pulların tabı ve ihdasını muhtevi âtideki maddei münferidei kanuniyenin aidolduğu encümene havalesini teklif eylerim.

MADDE 1. — Üzerinde (Hâtırai İstiklâli Millî) yazılı ve tarihi istiklâli müşir ve (İstanbul, Bursa, İzmir, Adana, Aydın, Balıkesir) ve saire gibi bilâdi mağsubenin resimlerini ve ortasında Tuğrayı hümayunu musavvir posta pulları tabı ve ihdas olunarak postanelerce mevkii tedavüle konulacaktır.

MADDE 2. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekâleti ve Telgraf Posta Müdüriyeti memurdur.

Aydın Mebusu Esad

Dahiliye Encümeni mazbatasını

Üzerinde (Hâtırai İstiklâli Millî) ibaresi yazılı ve İstanbul, İzmir, Balıkesir, Bursa, Adana gibi memaliki meşgulemizin fotoğraflarını muhtevi posta pulları ihdası lüzumuna dair Aydın Mebusu Esad Efendinin teklifi kanunisi ile merbutu encümene tevdi edilerek bilmüzakere teklifi vâkım isabet ve ehemmiyeti encümenimizce bilkabul taallûku hasebiyle Posta ve Telgraf Encümenince de tetkik olunmak üzere tevdiine karar verildi.

Teşrinisani 1336

Dahiliye Encümeni Reisi Vehbi, Mazbata Muharriri Refik

Posta ve Telgraf Encümeni mazbatası

Üzerlerinde (Hâtırai İstiklâli Millî) ibaresi yazılı ve İstanbul, İzmir, Balıkesir, Bursa, Adana ve saire gibi memaliki meşgulemizin fotoğraflarını muhtevi posta pulları ihdası lüzumuna dair Aydın Mebusu Esat Efendinin teklifi kanunisi Dahiliye ve Lâyiha Encümenlerinin de tensibi veçhile encümenimizce de tasvibedilmiş olmakla muktazi pulların sürati mümkün ile tab'ı esbabının istikmali hususunun Heyeti Vekileye tebliği zımında keyfiyetin Heyeti Umumiyyeye arzı karargir oldu.

29 Teşrinisani 1336

Posta ve Telgraf Encümeni Reisi İzmit Hamdi, Mazbata Muharriri Kâtip Âza Genç Fikri

Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası

İşbu lâyiha encümenimizce de muvafık görülmüş olmakla Heyeti Umumiyyeye arz olunur.

4 Mayıs 1337

Muvazenei Maliye Encümeni Reisi Veliyüdin, Mazbata Muharriri Kâtip Trabzon Nebi Zade Hamdi

REİS — Lâyihanın heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?

ESAD Ef. (Aydın) — Muhterem arkadaşlarım. Vaktiyle İstanbul Posta ve Telgraf Nezareti hâtırai meşrutiyet ve hâtırai seyahati padişahi gibi pullar çıkarmış ve maddi pek çok menfaat temin eylemişti. Teklif ettiğim şu kanunun esbabı mucibesinde yüz binlerce dedim. Hattâ diyebilirim ki, milyonlarca dünya yüzünde posta pulları koleksiyon meraklıları mevcuttur. Bizim posta pullarımızda 100 kuruşluk, 250 kuruşluk pullar da vardır. Bunlar bize 10 paraya mal olacaktır. Bu koleksiyon meraklıları bize on paraya mal olan pullardan her halde yüksek fiyatla almak isteyeceklerdir. Böyle maddeten pek büyük menfaat (hâsıl olacağı gibi siyaseten de dünyanın her tarafına Türkiye Büyük Millet Meclisinin mevcudiyeti bu suretle intişar etmiş olacaktır. Onun için Heyeti Celilenize teklifin kabulünü teklif ediyorum.

YASİN B. (Gazianteb) — Bu kanuna Anteb, Maraş, Urfa, livalarının ithalini de teklif ediyorum.

OPERATÖR EMİN B. (Bursa) — Yalnız orada Posta Müdüriyeti Umumiyesi memurdur kaydı vardır. Biz böyle bir vekâlet bilmiyoruz. Madem ki Posta Müdüriyeti Umumiyesi Dahiliye Vekâletine merbuttur. Binaenaleyh Dahiliye Vekili memurdur demek kâfidir. (Pek doğru sadaları)

REİS — Efendim, maddelere ait tadilâtı rica ederim maddelere geçtikten sonra söylersiniz. Heyeti umumiyesinin lüzum ve ademilüzumu hakkında söz söyleyecek zevata söz vereyim.

BESİM ATALAY B. (Kütahya) — Bendeniz Uşak'ın da ilâvesini teklif edeceğim, çünkü Uşak sanayi merkezlerinin mühimmidir.

İSMET B. (Çorum) — Posta ve Telgraf Encümeni mazbatasından bu teklifin Heyeti Vekileye tevdiî şeklinde olduğunu anladım. Bendenizce zaten bunun bir kanun şeklinde olmasına lüzum yoktur. Posta ve Telgraf Encümeninin teklifi veçhile bunun Heyeti Vekileye tevdiine lüzum vardır. Kanuna lüzum yoktur.

HAMDİ NAMIK B. (İzmit) — Efendim, Posta, Telgraf Encümeni mazbatası İsmet Beyefendinin buyurdıkları gibi Heyeti Vekileye tevdiî suretindedir. Sebebi de, biz Posta Müdürü Umumisini celbetmiştik. Esasen Esat Efendi Hazretlerinin teklifleri üzerine Posta Müdürü Umumisi dahi bu hâtırai İstiklâl pullarının tabını kabul etmiş ve zannederim ki, Avrupa'ya da sipariş vermiştir. Binaenaleyh bunu bir teklifi kanuni şeklinde yazmaya lüzum görmedik, Heyeti Vekileye tevdiine lüzum gördük.

Sonra Yasin Bey biraderimiz buyuruyorlar ki Anteb, Urfa gibi şehirleri de ithal etsinler. Zaten yapılan şeyde diyoruz ki, İzmir, Adana ve bu gibi meşgul şehirlerin fotoğrafleri de bulunsun. Binaenaleyh ayrı tasrih etmeye lüzum yoktur ve posta müdürü de bu suretle sipariş vermiştir.

HACI TEVFİK Ef. (Kângırı) — Beyefendi, mademki bu kanun Heyeti Vekileye veyahut posta müdüriyetine havale edilmezden mukaddem Avrupa'ya sipariş verilmiştir, müzakeresi abestir. Rica ederim, bunu müzakereden kaldırın. (Doğru sadaîarı)

Bir de bunların üzerine hâtırai İstiklâl terkibi yazılmalı deniyor. Zannederim (Hâtırai İstiklâl) bir mâna ifade etmez. Bunun yerine Cidali İstiklâl, Mücadelei İstiklâl gibi bir şey yazılmalıdır.

REFİK ŞEVKET B.. (Saruhan) — Hâtırai İstiklâl olmak üzere yapılan pullarda aranan şey Esat Efendi hocamızın söylediği gibi maddiyat değildir. Hâtıralar mânevi kıymeti muhafaza etmek itibariyle kıymettardır. Şu noktayı nazara iştirak etmiyen bir fert yoktur. Bir kere fert olmak itibariyle, saniyen milletin mukadderatına iştirak etmiş bir Meclis olmak dolayısıyla, elbette isteriz ki, mücahedatimizin asarı kalsın. Yalnız bunun bir kanun şeklinde olmasına lüzum var mıdır? Biz istiyoruz ki, bu pulların üzerinde şu hâtırat bulunsun, Mîlî Mücahedemizde hâtırası yaşaması iktiza eden resimleri havi posta pulları yapılsın, milyonlarca tabı edilsin ve bu suretle hâtıra olacaktır. Binaenaleyh bendeniz bunun kanun şeklinde değil, heyeti umumiyesinin karar şeklinde kabul edilerek Heyeti Vekileye tebliğ edilmesini teklif ediyorum.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Bendeniz bunun müzakeresine lüzum görmüyorum. Hattâ bu söyleyeceğim sözleri de zait addediyorum. Çünkü Hamdi Bey buyurdular ki, Posta Müdürü Umumisi, sipariş yapmış bile. Peki biz burada müzakereyi yapmış olsak, maddelerini değiştirsek yahut başka bir. şekle ifrağ edecek olsak ne olacak? O ismarlamış, atı alan Üsküdar'ı geçmiş. Şimdi bu saçmadır. Artık müzakerenin ne lüzumu vardır, kanuna da lüzum yok.

SALİH Ef. (Erzurum) — Reis Bey, müsaade buyurur musunuz?

REİS — Müsaade buyurun.

MAZHAR MÜFİD B. (Devamla) — Sözümlü bitireyim de ondan sonra yahu..

Binaenaleyh kanuna lüzum yoktur. Diğer arkadaşların dedikleri gibi bunu bir karar şeklinde Heyeti Vekileye verelim. Değiştirmeye imkân yoktur. Çünkü paralar verilmiş, ismarlanmıştır. Artık müzakerenin ne mânası var?

ESAD Ef. (Aydın) — Efendim, şu kanunu-ı tarihine atfı nazar edecek olursanız görürsünüz ki, tarih : 27 Teşrinievvel, sene 1336 dır. Posta Telgraf Müdürü gayyurunun bir ay evvel siparişatına ben de vâkıfım. Şimdi arkadaşlar şu kanunun...

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Kanun çıkmadan nasıl yapabilir?

ESAD Ef. (Devamla) — Tabii yapabilir. Salâhiyettardır. Takdir ederiz. Müdür Sabri Bey biraderimizi bu hususta takdir ederiz, lâkin şimdi bizim daha birçok pullarımız çıkmak ihtimali vardır. Pullar çıkacaktır. Hem de Refik Şevket Bey kardeşim, bilirsiniz ki, bir Devletin iki kanadı vardır. Bunlardan biri maddidir. Diğerî mânevidir. Bu yolda niçin maddi menfaati münkir oldunuz ? Bu pullardan hem maddi, hem de mânevi menfaat olacaktır ve hem de ben bu kanunu teklif ederken ey benim arkadaşlarım, ben ne yazarsam isabettir, ne söylersem keramettir, diye teklif etmedim. Birinci maddesini şu zamanda bendeniz muvafık görmüyorum. Şu suretle tadilini Heyeti Celilenizden rica ediyorum. (Nasıl sadaları) Üzerinde hâtırai istiklâli Millî ibaresi yazılı ve tarihi istiklâli müş'ir ve istanbul, Edirne, Bursa, izmir, Aydın ve Adana gibi bilâdi meşgulenin cevamii şerife ve emakini mukaddesinin resimlerini muhtevi posta pullarınının tab edilmesini... (-Mücadele diyelim, tarihi istiklâl yerine sadaları)

MUSTAFA TAKİ Ef. (Sivas) — Tarihi istiklâl hangi tarihtir?

ESAD Ef. (Aydın) — 23 Nisan...

MUSTAFA TAKİ Ef. (Sivas) — O mudur tarihi istiklâlimiz? Tarihi istiklâlimiz pek eskidir, mücadele diyelim.

ESAD Ef. (Aydın) — Malûmya müçtehidin hatası da olabilir.

SALÎH Ef. (Erzurum) — Posta Müdürü Umumisi bu pulların tabı için sipariş vermemiş. Yalnız resimlerini göndermiş ve bu pulları kaç kuruşa yaparsınız diye sormuştur. Bu; sipariş değildir. Mademki bu bir hâtırai muhteremeyi ihya için yapıyor. (İşitemiyoruz, kürsüye sadaları).

AVNİ B. (Saruhan) — Efendim Nazilli gibi, Soma gibi, Akhisar gibi, bütün yanmış, yıkılmış kendi hesabına senelerce kan dökmüş bir muhitin de unutulması doğru değildir. Bir tarafın yapılıp öbür tarafın yapılmaması muvafık değildir. Onun için Posta ve Telgraf Encümenine havale edilsin. Nereler namına yapılması lâzımgelirse oralar namına yapılsın. Daha münasip olur. (Muvafık sadaları).

REİS — Efendim heyeti umumiyesi hakkında müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Heyeti umumiyesi hakkında müzakere kâfi görüldü.

Posta Telgraf Encümeni pul tabetmek için kanun tedvinine lüzum yoktur, tabedilecek pulların şekilleri ve üzerine yazılacak yazılar hakkında ittihaz edilecek mukarrerat kâfidir, yolunda mazbata tanzim etmiş, sahibi teklif de bunun bir madde kanuniye ile olmasını teklif ediyor.

HACI TEVFİK Ef. (Kângırı) — Heyeti umumiyesini kabul suretiyle kanun olmasını kabul ettik.

REİS — Müsaade buyurun. Müzakere kâfi görüldü, bunun kanun şeklinde mi, yoksa karar şeklinde mi olmasını Heyeti Celilenizin reyine arz edeceğim. Ondan sonra alınacak karara göre müzakereye geçeriz.

Kanun şeklinde tedvin edilmesini kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Ekseriyet yok.

Posta ve Telgraf Encümeninin mazbatası veçhile Posta ve Telgraf Müdiriyetinin merbut olduğu Dahiliye Vekâletine tasdikan tebliğini kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Diğer ismi tasrih edilniyen tarihî bilâdın esamisinin de ilâvesini kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın; kabul edilmiştir. Karara onları da ithal edeceğiz.

ATIF B. (Bayezit) — Cidali İstiklâl, teyidi istiklâl denilsin .

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Bu gibi şeylerde Arabi ve Farisi terkipler bulunmasın. (Millî Mücadele olsun, sesleri)

İstiklâl hâtırası, istiklâl mücadelesi densin..

REİS — İstiklâli millî kelimesi yerine Kângırı Mebusu Tevfik Efendinin izahatı veçhile istiklâli millî cümlesi yerine mücadelei milliye.. (Hayır hayır sadaları) (Millî Mücadele sesleri) millî mücadele cümlesiyle tashih edilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Lütfen ellerinizi indiriniz efendim. Aksini reyî âlinize vaz'ediyorum. (Aksi olmaz sadaları) Cümle; istiklâli millî mi olsun, millî mücadele mi olsun İstiklâli millî cümlesinin kalmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın. O halde (Millî Mücadele) şeklinde tashih olunmuştur, efendim.